

Vec C-701/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

15. november 2022

Vnútroštátny súd:

Curtea de Apel Cluj

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

15. december 2021

Odvolaťka:

SC AA SRL

Žalovaný:

Ministerul Fondurilor Europene (MFE)

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Odvolanie obchodnej spoločnosti, príjemkyne nenávratného úveru z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), v ktorom žiada, aby vnútroštátny orgán verejnej správy zodpovedný za správu fondov Európskej únie bol povinný zaplatiť úroky z omeškania a náhradu škody za omeškanie s úhradou oprávnených výdavkov.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad zásady správneho finančného riadenia, zásady rovnocennosti a smernice 2011/7/EÚ

Prejudiciálne otázky

- 1 Má sa zásada správneho finančného riadenia vykladať v tom zmysle, že v spojení so zásadou rovnocennosti bráni tomu, aby právnickej osobe, ktorá podniká s cieľom dosiahnutia zisku a je príjemkyňou nenávratného úveru z EFRR, orgán verejnej správy členského štátu zaplatil úroky z omeškania (sankčné úroky) v súvislosti s oneskorenou platbou oprávnených výdavkov za obdobie, v ktorom bol v platnosti správny akt, ktorý vylučoval jeho zaplatenie a ktorý bol následne súdnym rozhodnutím zrušený?
- 2 V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, je zavinenie príjemcu úveru uvedené v tomto rozhodnutí relevantné pre vyčíslenie výšky úrokov z omeškania s prihliadnutím na skutočnosť, že ten istý orgán verejnej správy zodpovedný za správu fondov Európskej únie nakoniec po doručení tohto rozhodnutia vyhlásil všetky výdavky za oprávnené?
- 3 Je pri výklade zásady rovnocennosti s odkazom na okamih, v ktorom sa príjemcovi nenávratného úveru z EFRR prizná úroky z omeškania, relevantné ustanovenie vnútroštátneho práva, v ktorom sa stanovuje, že v prípade zistenia nezrovnalostí je jediným dôsledkom nepriznanie súvisiaceho finančného zvýhodnenia alebo, v závislosti od prípadu, jeho odňatie (vrátenie neoprávnenej sumy), vo výške, v akej bolo poskytnuté, bez získania úrokov, aj keď príjemca týchto súm využíval výhodu ich používania až do okamihu splatenia, a to len v prípade, že k uvedenému splateniu nedôjde v rámci stanovenej zákonnej lehoty, ktorá sa rovná 30 dňom od oznámenia dlhového nástroja, a uplatnia sa ustanovenia článku 42 ods. 1 a 2 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 (mimoriadne nariadenie vlády č. 66/2011), ktoré umožňujú získať úroky po uplynutí uvedenej lehoty?

- 4 Bránia ustanovenia článku 288 ods. 3 ZFEÚ tomu, aby sa v prípadoch, ako je aj prejednávaná vec, prostredníctvom vnútroštátneho právneho predpisu rozšírila uplatniteľnosť smernice 2011/7/EÚ aj na prípad zmluvy o poskytnutí nenávratného úveru z EFRR dojednanej medzi orgánom verejnej správy zodpovedným za správu fondov Európskej únie a právnickou osobou, ktorá riadi obchodnú spoločnosť založenú na účel dosiahnutia zisku?

Uvedené ustanovenia práva Únie

Nariadenie (ES) č. 1083/2006 Rady z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 – článok 60

Články 288 a 325 ZFEÚ

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ zo 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách – články 1 a 2

Uvedené vnútroštátne právne predpisy

Legea nr. 287/2009 privind Codul civil (rumunský Občiansky zákonník č. 287/2009) – článok 1535 týkajúci sa úrokov z omeškania v prípade peňažných záväzkov, podľa ktorého v prípade nezaplatenia peňažnej sumy v deň splatnosti má veriteľ nárok na úroky z omeškania odo dňa splatnosti až do zaplatenia zo sumy, na ktorej sa strany dohodli, alebo ak to nie je možné, zo sumy stanovenej zákonom, bez toho, aby musel preukazovať [že mu vznikla] škoda.

Ordonanța Guvernului nr. 13 din 24 august 2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar (nariadenie vlády č. 13 z 24. augusta 2011 o zákonných úrokoch a sankčných úrokoch z peňažného záväzku a o úprave niektorých finančných a daňových opatrení v bankovom sektore) – kapitola I týkajúca sa zákonných úrokov a sankčných úrokov z peňažných záväzkov:

- článok 1, podľa ktorého môžu zmluvné strany v zmluve určiť úrokovú sadzbu tak na splatenie peňažného úveru, ako aj na omeškanie s platbou peňažného záväzku;
- článok 3, najmä odsek 2¹, podľa ktorého vo vzťahoch medzi obchodníkmi navzájom a medzi obchodníkmi a verejnými obstarávateľmi sú zákonné sankčné úroky stanovené na úrovni referenčnej úrokovej sadzby zvýšenej o 8 percentuálnych bodov;

- článok 10, podľa ktorého sa na sankčné úroky vzťahujú rôzne ustanovenia Codul civil (Občiansky zákonník), vrátane článku 1535.

Legea nr. 72 din 28 martie 2013 privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante (zákon č. 72 z 28. marca 2013 o opatreniach na boj proti omeškaniu pri plnení povinností zaplatiť peňažné sumy vyplývajúce zo zmlúv uzatvorených medzi obchodníkmi navzájom a medzi obchodníkmi a verejnými obstarávateľmi), – článok 20, ktorým sa vkladá odsek 2¹ do Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 (nariadenie vlády č. 13/2011) a článok 22, podľa ktorých pojem „obchodník“ uvedený v odseku 2¹ označuje každú fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá riadi obchodnú spoločnosť na účely dosiahnutia zisku.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66 din 29 iunie 2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora (nariadenie vlády č. 66 z 29. júna 2011 o prevencii, odhaľovaní a sankcionovaní nezrovnalosti pri získavaní a používaní európskych fondov a/alebo národných verejných prostriedkov s nimi spojených) – článok 42, v ktorom sa okrem iného stanovuje, že rozpočtové prostriedky vyplývajúce z nezrovnalostí sú splatné po uplynutí lehoty splatnosti stanovenej v dlhovom nástroji, t. j. do 30 dní odo dňa doručenia uvedeného nástroja.

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Odvolateľka, obchodná spoločnosť s ručením obmedzeným, je príjemkyňou nenávratného úveru z Programul operațional sectorial de creștere a competitivității economice (Sektorový operačný program pre zvýšenie hospodárskej konkurencieschopnosti) v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) na realizáciu projektu s názvom „Achiziție de echipamente pentru creșterea capacității de producție SC AA SRL“ (Nákup zariadenia na zvýšenie výrobnéj kapacity SC AA SRL).
- 2 Zmluvou o úvere uzavretou 22. apríla 2015 medzi odvolateľkou a žalovaným, Ministerul Fondurilor Europene (MFE) (Ministerstvo pre európske fondy), ktorý je riadiacim orgánom programu, sa žalovaný zaviazal poskytnúť nenávratný úver v maximálnej výške sumy 3 334 257,20 RON (rumunských lei) a odvolateľka [sa zasa zaviazala] spolufinancovať projekt sumou 3 334 257,20 RON, čo predstavuje vlastný príspevok na oprávnené výdavky projektu, ako aj sumou 2 385 556,64 RON, ktorá predstavuje neoprávnenú sumu projektu.
- 3 Napriek tomu, že projekt bol dokončený v celom rozsahu a v stanovenom termíne, žalovaný vypovedal 29. augusta 2016 zmluvu o úvere, pričom sa odvolával na nedodržanie zásady transparentnosti pri kúpe určitého počtu zariadení zo strany odvolateľky.

- 4 V konaní na základe žaloby podanej žalobkyňou proti rozhodnutiu o vypovedaní zmluvy prvostupňový správny súd toto rozhodnutie zrušil, pretože sa domnieval, že rozhodnutie o vypovedaní zmluvy je neprimerané vzhľadom na skutočnosť, že projekt bol dokončený; tento súd tiež poznamenal, že žalovaný mohol voči žalobkyni prijať menej drastické opatrenia, napríklad uplatniť finančné opravy.
- 5 V tejto súvislosti žalovaný dňa 6. mája 2021 uhradil oprávnené náklady v plnej výške.
- 6 V nadväznosti na rozhodnutie o nároku na náhradu oprávnených výdavkov sa odvolateľka odvolaním podaným na vnútroštátny súd domáha zaplatenia zákonných úrokov odo dňa podania odvolania až do zaplatenia uvedených oprávnených výdavkov, ako aj rozhodnutia, aby žalovaný zaplatil náhradu škody vo výške sumy 28 983,65 RON z dôvodu úrokov a provízií.
- 7 Odvolateľka sa v tejto súvislosti odvoláva na ustanovenia Codul civil (Občiansky zákonník) týkajúce sa platenia úrokov odo dňa splatnosti dlhu žalovaného. Pokiaľ ide o nárok na náhradu škody, odvolateľka tvrdí, že bola nútená uzavrieť dodatky k zmluve o úvere, ktorú uzavrela na realizáciu projektu, a že tieto dodatky znamenali dodatočné náklady.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 8 V odôvodnení prvých troch prejudiciálnych otázok vnútroštátny súd uvádza, že pre prejednávanú situáciu, v ktorej rozhodnutie o ukončení zmluvy o úvere z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) bolo právoplatne zrušené správnym súdom, neexistujú osobitné ustanovenia upravujúce možnosť zaviazať príslušný orgán verejnej správy na zaplatenie úrokov v prípade oneskoreného zaplatenia oprávnených súm po definitívnom zrušení zmluvy o úvere.
- 9 Pokiaľ ide o to, či právo Únie, a najmä zásada správneho finančného riadenia, túto možnosť pripúšťa, vnútroštátny súd uvádza, že neexistuje jednotná súdna prax. *Niektoré* vnútroštátne súdy preto konštatovali, že príjemca zo zmluvy o úvere sa ako obchodník môže dovoliavať zásad právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a rovnocennosti pri uplatňovaní nároku na náhradu škody spočívajúcej v nemožnosti urýchlene disponovať dlžnými sumami. V tejto súvislosti nie je relevantná ani skutočnosť, že právo Únie ani vnútroštátne právne predpisy neobsahujú výslovné ustanovenia v danom zmysle, ani skutočnosť, že zmluva je administratívnu zmluvou a že finančná pomoc sa poskytuje bezplatne. Niektoré súdy sa domnievali, že ustanovenia vnútroštátneho práva, ktorými sa riadi právny režim zmlúv o úvere, sú doplnené všeobecnými ustanoveniami zákona Codul civil (Občiansky zákonník) a Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 (nariadenie vlády č. 13/2011).

Iné súdy naopak uviedli, že keďže vnútroštátna právna úprava nenávratných úverov nestanovuje právo na úroky z omeškania, nemožno takéto úrok ypriznať v situácii, o akú ide v prejednávanej veci. Veriteľ nie je obchodník a na právny

vzťah medzi zainteresovanými stranami sa nevzťahujú pravidlá vnútroštátneho práva upravujúce právne úkony uzatvorené medzi obchodníkmi. Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie v prípade, že sa v práve Únie nestanovuje priznanie úrokov, je na vnútroštátnom práve, aby stanovilo podmienky vzťahujúce sa na úroky podľa zásady procesnej autonómie.

- 10 Vnútroštátny súd sa pýta, či práve v prípade, že by boli uplatniteľné ustanovenia občianskeho práva týkajúce sa platenia úrokov z omeškania, by priznanie úrokov napriek tomu nebolo nezlučiteľné s ochranou finančných záujmov Európskej únie, a to najmä so zásadou správneho finančného riadenia vzhľadom na právny charakter zmluvy o úvere.
- 11 Okrem toho sa vnútroštátny súd pýta aj na možnosť obmedzenia výšky úrokov z omeškania s cieľom zohľadniť zavinenie príjemcu úveru.
- 12 Pokiaľ ide o tretiu otázku, vnútroštátny súd uvádza, že ak sa podľa článku 42 ods. 1 a 2 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 (mimoriadne nariadenie vlády č. 66/2011) zistia nezrovnalosti, možno od príjemcu finančného zvýhodnenia požadovať zaplatenie úrokov z omeškania len v prípade, ak nedôjde k splateniu do 30 dní odo dňa oznámenia započítania dlhového nástroja. Podľa článku 325 ZFEÚ sú však členské štáty povinné prijať rovnaké opatrenia na boj proti podvodom poškodzujúcim finančné záujmy Únie, aké prijímajú na boj proti podvodom poškodzujúcim ich vlastné finančné záujmy.
- 13 Vnútroštátny súd žiada, aby sa preukázalo, či by sa zásada rovnocennosti nevyžadovala aj v tomto prípade, ktorý nie je podobný prípadu odňatia finančného zvýhodnenia a pri ktorom možno priznať úroky z omeškania až odo dňa, keď sa rozhodnutie o zrušení zmluvy stáva právoplatným.
- 14 V kontexte štvrtej otázky vyvstáva otázka, či zákon, ktorým sa transponovala smernica 2011/7 do vnútroštátneho práva [presnejšie ustanovenia článku 3 ods. 2¹ Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 (nariadenie vlády č. 13/2011), v ktorom sa ustanovuje zákonná sadzba sankčných úrokov vo vzťahoch medzi obchodníkmi a verejnými obstarávateľmi], rozširuje rozsah pôsobnosti smernice na zmluvy o úvere, ako je tá, o ktorú ide v prejednávanej veci, nad rámec stanovený článkom 288 ods. 3 ZFEÚ.